

Den Hollantschen Icarvs

Hazard, Cornelius

T'Antwerpen, M. DC. LXIV.

Ghetuyghenissen der Oudt-vaderen, ende Catholijcke Leeraren, die
Peenius voorstelt om te bewijzen dat de Heylighen niet al-wetende zijn.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71360](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-71360)

Ghetuyghenissen der Oudt-vaderen,
ende Catholijcke Leeraren, die Peenius voorstelt om te bewijzen dat
de Heylighen niet al-wetende zijn.

DIt is wederom vergheeflichen arbeydt, te willen bewijzen, dat de Heylighen niet al-wetende zijn; want wy staen dat toe met handen, en voeten: Maer dat hier uyt kan besloten worden, dat men haer niet en mach aenroepen, die slot-reden hebben wy boven berhoont niet te bestaan, de wijle het ghenoegh is dat sy wetenschap hebben van vele dinghen, die ons aengaen. Nochtans om op alles te voldoen, soo sullen wy gheerne hooren, wat de Oudt vaders, ende Catholijcke Leeraers segghen aengaende de wetenschap der Heylighen.

Peenius pag. 87. Chrysostomus Hom. 4 de Penit. seght: *Hy alleen can het herte ghenezen, die in't besonder onse herten gheschapen heeft, ende alle onse werken altijdt verstaet, hy dan, can in onse conscientie ingaan, ons verstant raken, onse sielen buyghen.*

Antwoord. Hier over en valt gheen disput, want dat Godt dat doen kan, dat stemmen wy van weet-sijden toe: Maer de questie is hier, oft Godt met'er daet de voornemens, ende gheachten der herten aan de Heylighen hier op aarden niet gheopenbaert en heeft: Ende oft hy dat niet meer en doet aan de Heylighen in den Hemel, aenghelen dat wy uyt de Schrifture bewijzen, dat de Heylighen met'er daet kennishebben van onse dinghen, ende

ende dat'er nootfsakelijck eenige middelen moeten zijn, door de welcke sy die wetenschap krijghen.

Peenius pag. 88. *Origenes Lib. 2. in Epist. ad Rom.* in principio, seght: *Indien oft de Heylighen blyven den lichame gheftelt, die met Christo zyn, jet doen, ende besoert zijn voor ons nae de ghelyckenisse der Enghelen, die ons t' onser saligheydt dienen; ofte wederom, indien oock de sondiers selve blyven den lichame gheftelt, jet doen nae het voornemen haers verstandts, niet te min nae de ghelyckenisse der quade Enghelen, laet dat oock ghehouden werden onder de verborghene gheheymenissen Godts, ende niet op 't pa- pier gheftelt worden.*

Antw. Hier en is wederom gheen disput van, oft de Heylighen, ghelyck als de Enghelen, voor ons werken (soo *Origenes*, seght) want wy stemmen dat toe weer-sijdts, dat de Enghelen hier ghedurigh zijn onder de menschen, ghesonden van Godt, als ghedienstighe gheesten, maer soo niet doorgaens de Heylighen, van de welcke nochtans *Augustinus lib. de cura pro mortuis, cap. 13.* opentlijck seght, dat sy in vele omstandigheden by ons zijn. Maer de questie is, oft sy van ons weten, hoewel sy by ons niet teghewoerdigh en zijn, ghelyck de Enghelen. Dit en loochent *Origenes* niet: maer laet de sake in't midden.

Peenius *ibid. Hieronymus ad Heliod. Epist. 3. c. 1.* seght van *Nepotianus*, die overleden was: *Al wat ick ghe- seght hebbe, om dat hyt niet ghehoort heeft, schijnt sonder slanc te zijn. Daer nae: Laet ons niet af-houden van hem te spreken, met welcken wy niet spreken en kunnen.* Cap. 10. *Gheluckighe Nepotianus*, die dese dinghen niet en siet, die dese dinghen niet en hoort; te weten de verwoestinghen, ende de vervloekinghen der Barbatten, welcken *Nepotianus* nochtans, hy gheseght hadde

Antw. 'T is waer dit leste hadde Hieronymus ghe-
seydt: maer hy en segt hier niet, dat Nepotianus,
voor soo veel als hy nu saligh was, die dinghen niet
en wist. Hy hout hem alleen voor gheluckigh, om dat
hy de dinghen niet en siet, noch en hoort, 'welck niet an-
ders en kan verstaen worden als van het licha-
lijck sien, ende hooren, indien hy noch waer op de
werelt, daerom en hadde hy in den hemel niet laten
gheluckigh te zijn. Schoon hy aldaer die verwoelingen
hadde gheweret; want die wetenschap en
kost in't minste niet hinderen aen sijne gheluck-sa-
ligheydt, noch de onwetentheyt, de selve vermeer-
deren, oft vervoorderen; Hoe kandan Hieronymus
Nepotianum daerom gheluckigh noemen, om dathy
die dinghen niet en sagh, noch en hoorde, indien hy
van hem sprack voor soo veel als hy nu gheluck-sa-
ligh was.

Dit blijckt noch voorders uyt 'tghene Hieronymus
te voren segt, te weten: *Hy en hoort ons niet, wy en
connen met hem niet spreken*, dat hy dit verstaet van het
lichamlijck ghehoor, ende onderlinghe spreken met
malkanderen, ghelyck de menschen doen, blijkt
uyt dese sijne woorden: *Den ghenen die wy meynden
dat erfghename soude wesen, dien hebben wy nu tot een
lijck: waer is dien, die onsplacht te verwecken tot schrij-
ven?* vvaer is die stemme soeter als het ghesangh van een
syrane? Hieronymus dan segt: Ghelyck wy hem niet
meer en hooren spreken, noch singhen, om dat hy
een lijck is (sprekende buyten twijfel van het doo-
lichaeim) alsoo en hoort hy ons niet spreken, noch
wy en konnen met hem niet spreken, voor loo veel
als

alhy een lijck, oft doodt lichaem is ; dit en bewijst niet, dat *Hieronymus* wilt segghen, dat *Nepotianus* niet en hoorde, noch en sagh, oft om eyghentlijck te spreken, niet en verftont nae de siele , 'tghene hier omgingh op aerde.

Peenius *ibid.* *Ambrosius* seght in de begraeffenis van eenen *Satyrus* : *Indien ghy vrist dat Italien nu verdruckt vvrierdt door een soo seer nae by-vyandt, hoe seer sou ghy suchten!*

Antw. *Ambrosius* spreekt hier ghelyck *Hieronymus*, te weten niet van den teghenwoordighen staet, in den welcken *Satyrus* was inden hemel , maer van den staet , in den welcken hy soude gheweest hebben, indien hy op aerde gheleest hadde: Dit blijckt 1. Om dat *Ambrosius* seght: *Hoe soudt ghy suchten!* dit en kan niet verstaen worden van den Heylighen, die niet en kunnen suchten over onse ellenden, de wijle alle suchten, ende droefheydt van haer, door de gheluck-saligheydt , is ghevlucht , soo den *H.Ioannes* seyd in *Apocal.* Dit blijckt 2. uyt de volghende woorden: *Hoe droef soude ghy vresen? Hoe soudt ghy dat kunnen verdraghen? Ghy zijt van ons ghenomen, om dat ghy niet en soude vallen in de handen der Barbaren, &c.* Dit en kan niet ghesleydt worden vanden gheluck-salighen; soo spreekt dan *Ambrosius ex supposito* , dat is , indien ghy noch leefde, ende dit al-te-mael saeght, *Hoe soudt ghy suchten, hoe droef soudt ghy zyn, &c.* Wat doet dit tegen de wetenschap der Heylighen?

Peenius *ibid.* *Augustinus* lib. de *cura pro mortuis* Cap. 13. seght , *Indien dan onse Vaders ons verlaten hebben, hoe zyn se dan by onse dinghen, ende bekommernighen? &c.*

Antw. Niet teghenstaende , dat *Augustinus* hier schijnt

schijnt de wetenschap der Heylighen wegh temen, soo is't nochtans, dat hy in dat selve boeck, ter stont daer nae, dat is Cap. 15. gheeft vier verscheyden middelen, door de welcke sy van ons weten, en kunnen weten, die ick, in't voorgaende, met sijne eyghen woorden hebbe opghetelt; jaer hy segt, dat sy sommighe dinghen weten, al-hoe-wel sy niet alle en weten, het welck'wy oock segghen met hem.

Peenius pag. 89. Gregorius in moralibus, segt: *Ghelyck deghene die noch leven, &c.*

Antw. Is dit wederom een behoorlycke maniere van citeren? Gregorius heeft vijf-en-dertig hoecken ghemaect van sijne *Moralia*, de welcke bestaan in meer als ses hondert Capittelen, ende hier komt ghy in't generael citeren de *Moralia* van Gregorius, sonder boeck, ende Capittel. Waer sal ick nu de spreuke gaen vinden?

Peenius *ibid.* In *jure Canonico C. qui divina, Causa 13. q. 2. in append.* wordt gheseydt: *Daer wordt oock gevraeght van den dooden, oft sy die dinghen weten, de welcke vanden levenden ghedaen worden.* *Esaias van het bedroefde volck* segt: *Abraham onse Vader en weet van ons niet, &c.*

Antw. Doch daer wordt datelijck op gheantwoordt *C. Fatendum*, dat de Heylighen door haer eyghen selven van ons niet en weten, ende de middelen, worden uyt *Augustino lib. de cura pro mortuis*, daer by ghevoeght, door de welcke, sy die wetenschap souden bekomen, ende kunnen bekomen.

Peenius. pag. 90. *Hildebertus Bisschop van Turon* ontrent het jaer 1120, segt: *Dat de sielen der Heylighen niet en weten was in dit leven gheschiedt, &c.*

Antw. Waer segt *Hildebertus* dat? *wijst my' boeck, en capittel aen.* *Pec.*

Peenius. *Ibid.* Thomas p. 1. q. 89. art. 8. seght: De afgesonderde zielen, nae de natuerlycke kennisse, weten niet de ding' en, die hier op aerde geschieden &c.

Antw. Wie heeft oyt gheleert dat de Heylighen eene natuerlycke kennisse hebben van onse dinghen? den H. Thomas spreekt van natuerlycke kennisse, hier uyt en volgt niet, dat se gheen boven-natuerlycke en hebben.

Peenius pag. 90. *Durandus lib. 4. Sent. Dist. 49.* q. 3. antwoordt op de vraghe: of de Heylighen onse ghebeden verstaen, dat' eschijnt neen, om datse volmaeckter sijn in de liefde, als sy waren, doense leefden. Maer hoe yemant volmaeckter is, hoe by den naesten in noodtsakelyck beden meerder ter hulpe komt: Indien dan de Heylighen ons ghebrek kenden, 't welck wy in onse ghebeden uytdrucken, soo souden sy ons meer ter hulpe komen, dan de levende vrienden, maer dat en bevinden wy niet, soo en verstaen de Heylighen onse ghebeden niet.

Antw. Niet een van dese woorden en kan ick by Durandus vinden *lib. 4. Sent. dist. 49. q. 3.* Het ghene dat Durandus, namelijck in die questie hier bewijst, is, dat de Heylighen niet alles (namelijck oock'tgenc hangt van onsen vryen wille) en weten door hec Godlyck aenschouwen; niet teghenstaende, hy houdt staende dat sy onse dinghen weten, door revelationen, ende door andere kennisse, voor soo veel als haer aengaet. Siet §. 12. en 16.

Peenius. pag. 91. *Cajetanus in 2. 2. Thom. q. 8. A. 5.* seght: *Wy weten niet door sekere reden, of de Heylighen onse ghebeden verstaen, al hoe wel wy dat ghe- salighlyck ghelooven.*

Antw. Leest Cajetanus noch eens, of liever siet uwen autheur nae, uyt den welken ghy dit hebbe

h

ghe.

ghetrocken; want daer en is gheene apparentie, dat *Cajetanus* op die plaesē so spreekt: immers, indien hy' terghens heeft, seght hy niet klaer dat men ghe-lucksalighijck ghelooft, dat de Heylighen onse ghebeden verstaen?

Peenius. Ibid. *Georgius Cassander* in consult art 21. seght: *Ten is niet van noode, de wijle de Heylighen op dese wijse aengheroepen worden*, dat hen toegheschreven werde het insien des herten, 't welck Gode alleen eyghen is, naerden wy uyt de H. Schrift weten, dat oock de geesten in den lichaeme besloten, dit van Godt is toeghelaaten, dat sy bekenden de af-wesighe daden, ende ghedachten, 't welck van *Elisæo*, en van sijnen knechte *Gehazi* openbaer is.

Antw. Hier heeft *Cassander*, onder vele misslagen, die hy dick wils begaet, wel, ende ghesondelijck, en tot ons voordeel ghesproken: want hier stelt hy mijn argument 'twelck ick boven teghien u hebbt ghepraemt.

Peenius. Maer indien den Heylighen niet toe en komt ber verte in te sien, soo en kunnen sy niet religieuslyck aengeroepen wordē, om dat de religieuze aenbiddinge door sushingen des herten somtijts gheschiedt.

Antw. Wat nooddt dat de Heylighen dese sushingen in het herte selve sien, als sy die weten door openbaringhe Godts? want de questie en is niet van de selve te doorsien, maer van de selve te weten: ende nu segghē ick even wel dat het niet en strijd tegen de alwetentheydt Godts, dat hy dese kennisse der herten aan de Heylighen mede-deele.

Peenius. *Dat de Propheten af-wesighe, ende toekomende dinghen ghesien hebben, is particulier, ende extraordinaer.*

Antw. Laet ons dit selve segghen van de Heylighen,

ghen, dat'et extraordinaer is, wanneer Godt haer de ghedachten des herten openbaert, ofte doet sien.

Peenius. Maer hier uyt en sal de universele, ende ordinare aenroepinghe der Heylighen niet kunnen bewesen worden.

Antw. Uyt dit middel alleen en sal de ordinare aenroepinghe niet kunnen bewesen worden, dat is waer: uyt alle de middelen sacram- ghevoeght, met de Schriften die van de aenroepinghe spreken, dat loochene ick. Voeght hier by, dat wy ordinair- lijk de Heylighen niet en aentroepen met de ghe- dachten alleen.

1. Peenius. Ibid. *Lorinus in 1. Pet. 1. 12.* schrijft, *Das den Enghelen eeniche dinghen onbekent sijn, de Welcke sy leeren kunnen van den dienaren des Euangeliums.*

Antw. Hier en maeckt *Lorinus* de Enghelen niet onwetende van alles, maer alleenlijck van eeniche dinghen.

Peenius. Maer indien eeniche creature behalven, en buyt' Godt, met het licht der alwetetheye blonck, dat en soude waerlyck den Engelen niet onseghet moeten worden &c.

Antw. Maer noyt en heeft eenigh Catholijck geleert, dat'er eeniche creature behalven, en buyten Godt, alwetende zy, jaē schoonhy, door de kracht Gods de herten doorschag, soo en soude hy daerom niet alwetende sijn: soo vecht ghy dan hier teghen u selven.

2. Peenius. Ibid. *Bellarminus lib. 1. de Christo Cap. 8. arg. 4.* bewijst de Godheydt des Soons uyt sijne wijsheydt, om dat namelijck alle schatten der wijsheydt, en der kennisse in hem verborgen sijn, en om dat hy alle din- gen vreert.

Antw. Het besluyt van *Bellarminus* is goet, want
h 2 niej

niemandt is *al-wetende*, dan Godt alleen; doch, wat
wilt ghy hier uyt besluyten? want daerom ensou-
den de Heylighen niet *al-wetende* zijn, indien Godt
de ghedachten des herten openbaerde, de wijle by
dit ghedaen heeft een *Petrus*, *Paulus*, en *Samuel*, de
welcke nochtans daerom niet en zijn *al-wetende*
gheweest.

Peenius pag. 92. Maer indien de *al-wetenthedt*, en
de *de kennisse des herten* op eenige *wijse* den Heylighen
toegheschreven wordt, *soo is alle kracht*, *ende gewichtu*
van de argumenten weg.

Antw. Maer niemandt van de Catholijken, en
heeft oyt den Heylighen de *al-wetenthedt* toeghe-
schreven, loo blijft dan de kracht, ende gewicht
vande argumenten Bellarmini in haer gheheel.

Peenius *Ibid.* De selve Bellarm. seght, Lib. 1. de
beat Sanct. cap. 20. *De Heylighen conuen tot ons comen*,
Wanneer sy willen; *nochtans weten sy daeromme niet alle*
dinghen.

Antw. Om dat de Heylighen niet alle dinghen
weten, hier uyt en volght niet, dat se absolutelijck
gheen wetenschap en hebben van onse dinghen.
Dit leste segghen wy ghenoeghsaem te wesen, het
eerste gheenlins van noode.

Ghe-